

Eski usul fotoğraflarda modern İstanbul

YELİZ TİNGÜR

yeliztingur@gmail.com

Kerim Suner tarihi fotoğrafçılık tutkusunu devasa bir belgeleme projesine evriltilti. Körüklü ahşap kamerası ile 72 farklı noktada İstanbul'un zamanlar arası yüzünü kaydeden Suner elde ettiği kareleri "Ne Zaman" sergisinde fotoğraf meraklılarıyla paylaşıyor.

İstanbul'un karmaşası ve dijital dünyanın geçiciliği arasında zamanı cam plakalara hapsederek durdurmayı seçen fotoğrafçı Kerim Suner'in "Ne Zaman" isimli kişisel sergisi Yapı Kredi bomontiada GALERİ'de ziyarete açıldı. Suner ile bu kapsamlı projeyi, analog fotoğrafçılıkla kurduğu ilişkiyi ve İstanbul'un katmanlı hafızasını konuştuk. "Ne Zaman" 22 Mayıs'a kadar sanatseverleri bekliyor.

"Ne Zaman" ismi yalın ama güçlü bir soru barındırıyor. Bu soruyla ilk ne zaman karşılaştınız ve bu sergi fikri nasıl doğdu?

2021 yılında bu projeye başladığımda aklımda herhangi bir sergi fikri olmadığı gibi projenin kapsamı, kavramsal altyapısı ve nereye evrilebileceği hakkında da en ufak bir fikrim de yoktu. Sadece meraklarımın peşinden gitmeye karar vermiştim: Ömrümün neredeyse tamamını geçirdiğim İstanbul'un yıllardır üzerinde çalıştığım ıslak kolodiyum tekniği ile fotoğraflandığında nasıl görüneceğini; James Robertson, Pascal Sébah, Polycarpe Joaillier, Guillaume Berggren gibi 19. YY fotoğrafçılarının hayranlıkla incelediğim İstanbul fotoğraflarını nasıl ve hangi şartlarda ürettiklerini merak ediyordum. İlk çekimle başlayan za-

Suner'in sergisinde 11 metrelik panoramik çalışma izleyicileri bekliyor.

man içinde İstanbul ile kurduğum karmaşık ve yakın ilişkiyle projenin kavramsal altyapısı ortaya çıkmaya başladı. "Ne Zaman" kavramı İstanbul'un tarihsel katmanlarına, bugün kullandığım tarihsel tekniklerin yarattığı zamansal sorguya, olanların olmayacağı ve olmayanların da olacağı günlere dair taşınan beklentilere atıfta bulunuyor. Beş yıl boyunca 72 farklı noktada yaptığımız çekimlerle elde ettiğimiz 751 negatif ve pozitif cam plaka ve bunlardan yine tarihi tekniklerle ürettiğimiz 1000'in üzerinde baskı ile başlangıçta tahmin bile edemeyeceğim bir kapsama ulaştı. Bu aşamada artık bir sergi ve kitapla bu projeyi tamamlamak ve paylaşmak gerekiyordu.

Dijital çağla kurduğunuz mesafe sizin için bir tercih mi yoksa bilinçli bir direnç mi?

Aslında tam olarak dijital çağ ile bir mesafe kurmuyorum. Fotoğraf özelinde diskete kayıt yapan ilk kameralardan itibaren dijital kameralarla haşır neşir oldum ve fotoğraf işleme yazılımlarını ilk sürümlerinden itibaren kullandım. Başlangıçta dijital fotoğrafçılık beni çok heyecanlandırmış olsa da zaman geçtikçe süreçte ve sonuçta insan katkısının giderek azaldığını fark etmeye başladım. Son yıllarda

“19. YY fotoğraflarında gördüğümüz dingin, huzurlu, harikulade bir estetiğe sahip olan bu şehirden geriye kalan tarihi yapılar yok olmadan önce son bir kez poz vermek istiyor gibiydiler.”

yapay zekâların da iyice gelişmesiyle her alanda insanın rolünün iyice azalmaya başlaması, robotların insanlaşması ile birlikte insanların robotlaşması beni çok endişelendiriyor; distopik anlatılardaki korkunç geleceğe hızla yaklaştığımızı hissediyorum. Bu yüzden kendi alanım olan fotoğrafçılıkta süreci yaşayarak tecrübe kazanmanın değerine dair farkındalık yaratmaya çalışıyorum.

İstanbul'u 72 farklı noktada kayıt altına aldınız. Bu süreçte şehirle kurduğunuz ilişki nasıl evrildi?

Ailemin bir kolu uzun yıllardan beri İstanbullu; ben de babamın askerliği ve işi dolayısıyla Ankara'da yaşadığım ilk dört sene dışında bütün ömrümü İstanbul'da geçirdim. Ancak, proje ilerledikçe fark ettim ki İstanbul'u hiç tanımyormuşum. Çemberlitaş benim için çocukluğumda birkaç kez turşu yemeye gittiğimiz bir yerden ibaretti. Bu utanç duygusuyla hummalı bir İstanbul tarihi araştırmasına girdim ve geniş bir 19. YY İstanbul fotoğrafları koleksiyonu oluşturmaya başladım. Bir yandan da Ayasofya, Anadolu Hisarı, Tekfur Sarayı, Ortaköy Camisi gibi simgesel yapıların bugünkü durumlarını aynı açılardan yakalamaya çalışarak 150 yıl öncekilerle karşılaştırmaya başladım. Yok olan, başkalaşan ve geçen zamana inat aynı kalan öğelerin farkına vardıkça bu şehirle giderek derinleşen bir bağ kurduğumu hissediyordum. İstanbul sanki tarihini yok etmeye çalışan görünmez bir güçle mücadele ediyordu. Yüzyıllar boyunca onlarca depreme, yangına, istilaya meydan okumuş olan bu görkemli şehir son yıllardaki hoyrat yapılaşmaya, kalabalığa ve kargaşaya karşı umutsuzca var olmaya çalışıyordu. 19. YY fotoğraflarında gördüğümüz dingin, huzurlu, harikulade bir estetiğe sahip olan bu şehirden geriye kalan tarihi yapılar yok olmadan önce son bir kez poz vermek istiyor gibiydiler. Proje ilerledikçe İstanbul'un

Kerim Suner

varlığını koruma mücadelesinin ve benim yaklaşmakta olan teknolojik distopyaya karşı mücadelemın örtüştüğünü hissetmeye başladım.

Sergide yer alan 11 metrelik panoramik çalışma oldukça etkileyici. Bu eserin çıkış noktası ve üretim süreci nasıldı?

İstanbul'un 19. YY'daki panoramaları ağırlıklı olarak Galata Kulesi ve Beyazıt Kulesi'nden çekilmiş. Biz ne yazık ki çok uğraşmamıza rağmen her ikisinden de çekim için izin alamadık.

Birkaç farklı noktada keşif yaptıktan sonra en uygun yerin Sarayburnu olduğuna karar verdik. Bugüne kadar Sarayburnu'ndan çekilmiş tarihi bir İstanbul panoraması görmemiş olmam da beni ayrıca meraklandırıyor. Zaman içinde nedenini anladık: Sarayburnu'nda yaz aylarında bile rüzgâr çok kuvvetli esiyordu; kullandığımız körüklü kamerayı sabit tutabilmek hemen hemen imkânsızdı. Rüzgâr olmadığı zamanlarda da pus vardı; arzu ettiğimiz gibi görüntüler alamıyorduk. Nedenini anlayamadığımız bir şekilde Dolmabahçe Sarayı'nın yer aldığı kare pus olsa da olmasa da bulanık çıkıyordu. Çekimler neticesinde elde ettiğimiz 79 cam negatif ve pozitif plakadan üç farklı panorama varyasyonu elde ettik. Bunlardan bir tanesini dört misli büyüterek yaklaşık 11 metre uzunluğunda bir pigment baskıyı sergi için hazırladık. Bu panoramayı izleyenler yaşamış olduğumuz bütün zorluklara şahit olacaklar; zira bazı plakaların kameranin rüzgârdan sarsılması nedeniyle, bazılarının da pus nedeniyle netlik kaybına uğramış olduğunu görecekler. 1851.gallery web sitesinde bu panoramanın hikâyesini anlatan video izlenebilir. **MS**

*Yapı Kredi bomontiada GALERİ,
https://yapikredibomontiada.com
Bitiş tarihi: 22 Mayıs 2026*

“Gençlerin analog fotoğrafçılığa ilgisi sevindirici”

Günümüzde analog üretime yönelen genç fotoğrafçılara ne önerirsiniz?

Çok sevindirici bir şekilde gençlerde analog fotoğrafçılığa karşı bir ilgi görüyorum. Bunun geçici bir heves olup olmadığını zaman gösterecek. Gençlere analog bir kamera ile fotoğraf çekip daha sonra bu filmlerdeki kareleri sosyal medyada paylaşmakla

yetinmemelerini, bu fotoğrafları inkjet bile olsa kâğıda bastırmalarını, yaratılarına dokunabilmenin keyfini tecrübe etmelerini tavsiye ederim. Pratik tekniklerle daha da derinleşmek isteyenlere mutlaka kendi analog baskılarını yapmalarını, zaman içinde evde kolaylıkla yapabilecekleri siyanotip veya tuz baskı gibi tarihi baskı

tekniklerini denemelerini öneririm. Bu tekniklerle uğraşmaktan keyif alanlar fotoğraf tarihi hakkında bol bol kitap okuyarak; Eastman Museum, Victoria and Albert Museum gibi belli başlı müzelerin fotoğraf tarihi ile ilgili YouTube videolarını izleyerek, imkân bulurlarsa atölye çalışmalarına katılarak kendilerini geliştirebilirler.